

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಅನುಭವಗಳು

ಓದು-ಬರಹದ ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ: ಭಾಷಾಸಂಬಂಧಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಮ್ಮಟಗಳ ಅನುಭವಗಳು

ದೇವಕಿ ಹಾಗೂ ಮಾನಸಿ ಮಿಶ್ರಾ

ಸುಂದರವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ತರಬೇತಿ ಸಭಾಂಗಣದೊಳಗೆ ೧೭ ಮಂದಿ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಇವರು ಒಡೀಶಾ, ಛತ್ತೀಸ್‌ಗಢ ಹಾಗೂ ಪುದುಚೇರಿ- ಈ ಮೂರು ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದು ಆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಉಟ ಮಾಡುತ್ತ, ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಇದ್ದರು. ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಕುರಿತಾದ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ನಾವು ಈ ಭಾಷಾ ಗುಂಪಿನ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಕೆಡವಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಐದು ದಿನಗಳ ನಮ್ಮ ತರಬೇತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಷೆಯ ಗೋಡೆ ವಸ್ತುಶಃ ಹೇಳ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೆ ಕರಗಿ ಹೋದದ್ದು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಲು ಅಚ್ಚರಿಯ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿನ ಅನುಭವಗಳು ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು.

ಕಮ್ಮಟದ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಒಬ್ಬರು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿ ನಮ್ಮ ಬಳಿ ಬಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯ ಅಭಾವವಲ್ಲ; ಬದಲು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಅಭಾವ ಎಂಬುದು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷಗಳ ಅಧ್ಯಾಪನದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ”

ಈ ಕಥೆ ಶುರುವಾದದ್ದು ಹೀಗೆ!

ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಭಾಷಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ೨೦೦೮ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೦ರಿಂದ ೧೦ರ ವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿತು. ಈ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಬೇತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಲೇಖನ (ಕಂಟೆಂಟ್) ಬರಹಗಾರರು, ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಮುಂತಾದವರು ಆಗಿದ್ದರು.

ಈ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ನಾವು ಏಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆವು? ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಉಪಯೋಗ ಎರಡು ರೀತಿಯದ್ದು- ಒಂದು: ಕಲಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು: ಭಾಷೆಯ ಕಲಿಕೆಯಾಗಿ. ಪ್ರಸಕ್ತದ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ:

ಎ) ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಷಯಗಳ ಬೋಧನೆಯೇ ನಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲೋ ಇಲ್ಲೋ ಕೆಲವೆಡೆ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮೇಲೆಯೂ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥದ ಕುರಿತೂ ಒಂದೆರಡು ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಿ) ಓದು, ಬರಹದ ಕುರಿತಾದ ಶಿಕ್ಷಕರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕುಚಿತವಾಗಿದ್ದು ಅಕ್ಷರ/ಶಬ್ದಗಳ ಓದು ಹಾಗೂ ಬರಹ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

ಸಿ) ಭಾಷೆಗೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದೇ ಇಲ್ಲ.

ಹೀಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಡ್ಡಿ-ಆತಂಕಗಳು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿವೆ:

- ಬೋಧನಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅಭಾವ- ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೆಂದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳು. ಭಾಷೆಯ ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಉನ್ನತ ಹಂತದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಷ್ಟೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಪದಗಳ ಬೋಧನೆಯು ಪಠ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪದಸಂಪತ್ತಿನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
- ಬೋಧನಾ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ತೀರಾ ಸರಳವೂ ಪೇಲವವೂ ಆಗಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ ಅವಕಾಶ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.
- ಮಕ್ಕಳು ಗಣಿತ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತೆ ಭಾಷೆಯ ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿವಿಧ ಆಲೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಮಕ್ಕಳು ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಭಾಷೆಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣತಿ ಇಲ್ಲದೇನೇ ಉನ್ನತ ಹಂತದ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಭಾಷೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಲ್ಲಿನ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಅಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದೆವು. ಶಿಕ್ಷಕರು ತಾವೇ ಇಂತಹ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಮ್ಮಟದ ಸ್ವರೂಪ, ವಿನ್ಯಾಸ, ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಸಂಭಾವ್ಯ ಫಲಿತಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನಿರ್ದರಿಸಿದೆವು.

- ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬೋಧನಾ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲಂತಹ ಭಾಷಾ ಸಂಬಂಧಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಂಪನ್ಮೂಲ ತಯಾರಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಅನುಭವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.

ನಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ, “ಅನುಭವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲು” ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಧಾನವೆಂದರೆ:

- ಗುಂಪಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವುದು.
- ಗುಂಪಿನೊಳಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಹಾಗೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ಅನುಭವಗಳ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ನಮಗೂ ಈ ಕಮ್ಮಟವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವ ಆಗಬಹುದೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅಂದು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಕಮ್ಮಟಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆ, ತಯಾರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳೇ ಬೇಕಾದವು. ನಾವು ಸ್ವತಃ ವಿವರವಾದ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದೆವು. ಮೂರು ವಿಧದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದೆವು:

ಶಬ್ದಭಂಡಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು	ಓದು	ಬರಹ
<ul style="list-style-type: none"> • ಸುಪರಿಚಿತ ಶಬ್ದಗಳು • ಸ್ಪಷ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳು • ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಶಬ್ದಗಳು • ಪ್ರಾಸ ಪದಗಳು • ಕಾಗುಣಿತದ ವಿನ್ಯಾಸ 	<ul style="list-style-type: none"> • ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿನತ್ತ ಸೆಳೆಯುವುದು • ಆಲಿಸುವುದು • ವರ್ಣಮಾಲೆ • ಸ್ವರಗಳು • ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಣ • ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರ, ಪೂರಕ ವಿಚಾರಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ • ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧಿ ವಾಕ್ಯದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ • ಓದುವ ವಿಧಾನಗಳು • ಸೂಚನೆ ಆಧರಿತ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ • ಭಿತ್ತಿಪತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಜಾಹಿರಾತುಗಳು • ವರದಿಗಳು, ಸತ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು 	<ul style="list-style-type: none"> • ವಾಕ್ಯ ಲೇಖನ • ಪರಿಚ್ಛೇದ ಲೇಖನ • ಪ್ರಬಂಧ ಲೇಖನ • ವರ್ಣನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ • ಸತ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು • ಬರೆಯುವ ವಿಧಾನಗಳು • ಒಲಿಸುವ ಬರವಣಿಗೆ • ಸೃಜನಶೀಲ ಬರವಣಿಗೆ • ಚಿತ್ರ ನೋಡಿ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದು • ಸನ್ನಿವೇಶ ಆಧರಿತ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದು

	<ul style="list-style-type: none"> • ಗ್ರಾಫ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ತಖ್ತೆಗಳು 	<ul style="list-style-type: none"> • ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣ ಆಧರಿತ ಕತೆ ಬರೆಯುವುದು • ಕತೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರ ತುಂಬುವುದು • ಆರಂಭ, ಮಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅಂತ್ಯಗಳ ಬದಲಾವಣೆ • ಎರಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕತೆಗಳ (ಫೇರಿ ಟೇಲ್) ತುಲನೆ • ಪಾತ್ರಗಳು, ದೃಶ್ಯವಳಿ ಹಾಗೂ ಸಂಘರ್ಷ ಪರಿಹಾರಗಳ ಬದಲಾವಣೆ <ul style="list-style-type: none"> • ಕತೆ ಹೇಳುವುದು: ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ
--	---	--

ನಾವು ೩, ೪ ಹಾಗೂ ೫ನೇ ತರಗತಿಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆಧರಿತ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನೇತರ ನೆಲೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದೆವು. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮಾದರಿಗಳು ತುಂಬಿದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಗರವೇ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಲವಾರು ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದೆವು.

ಕಮ್ಮಟದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು, ನಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ರೂಪಿಸಿದೆವು:

೧. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪ ತಂಡಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವ, ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.

೨. ಸೃಜನಶೀಲ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ.

೩. ಯೋಚನೆ, ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನೂ ಸಮಯವನ್ನೂ ನೀಡುವುದು.

೪. ಅಂತರ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೂ ಮುಖಾಮುಖಿಗೂ ಅವಕಾಶ.

೫. ಒಂದು ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಕೂಲಂಕಶ ಚರ್ಚೆ, ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಓದುಗನು ಅದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನೂ ದಾಖಲುಗೊಳಿಸಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲು ತಯಾರು ಮಾಡುವುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತರಗತಿಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಯಿತು.

ಕಮ್ಮಟದ ದಿನ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟಿತು!

ಅಂದು ನಾವೆಲ್ಲ ಸೇರಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಪಯಣ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಯಾತ್ರೆಯ ಆ ಪ್ರಾರಂಭವು ಇಂದಿನ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಸವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಗೆಗೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿದ್ದವು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ತಮಗೆ ಮರಳಿ ಊರಿಗೆ ಒಯ್ಯಲು ನಾವು ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಹೊಸತಾದ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವೆವೆಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಉಂಟಾದುದು ಇಲ್ಲೇ.

ನಾವು ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೊಡನೆ ಕಮ್ಮಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ಆಲಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ “ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆಯೇ?” ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದೆವು. ತಟ್ಟನೆ “ಇಲ್ಲ” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಬಂದಿತು.

“ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ?” ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದಾಗ “ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ” ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಬಂತು, “ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದೆವು.

ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಚಿತವಾದ “ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು” ಎಂಬುದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಒಂದು ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದೆವು: ‘ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅದರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು’

ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಿ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಅದು ಏನು ಎಂದು ಗುರುತಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಕೆಲವರು, ಇದು ಒಂದು ಟಿಫಿನ್ ಬಾಕ್ಸ್ಅಲ್ಲ ಅಲ್ಲ...ಬರೇ ಒಂದು ಬಾಕ್ಸ್”, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು “ಇದು ಸುಲಭ, ಇದು ಒಂದು ರೂಲರ್” ಎಂದರು.

ಆಮೇಲೆ “ಈಗ ವಸ್ತುವಿನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆವು. ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು, “ಓ... ಇದು ಉದ್ದವಾಗಿದೆ/ಸಣ್ಣದಾಗಿದೆ...ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ/ಮೆತ್ತಗಿದೆ...ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ/ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದೆ... ಒರಟಾಗಿದೆ/ ನಯವಾಗಿದೆ.. ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಅವುಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳು ಏನೆಂದು ಕೇಳಿದೆವು. ಉತ್ತರ ಬರಲು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು.

ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಿದೆವು. ಉದಾ: “ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಇರಿಸಿದಾಗ ಏನು ಅನಿಸಿತು?” ಅಥವಾ “ಈ ಸಿಹಿತಿಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವಾಗ ಏನನ್ನಿಸಿತು” ಅಥವಾ “ಅತಿವೇಗವಾಗಿ ತಿರುಗುವ ಫ್ಯಾನಿನ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಖ ಒಡ್ಡಿದಾಗ ಏನನ್ನಿಸಿತು” ಇತ್ಯಾದಿ.

ತಮ್ಮ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಅವರಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಯಾಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದಾಗ ತಮ್ಮ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೇ ಅರಿವಾಯಿತು. ಬೋಧನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಿರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ “ಹೌದು, ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು, ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ವಸ್ತುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ “ಸುಪರಿಚಿತ ಶಬ್ದ” ಗಳ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸುವ ಮಾದರಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆವು. ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಂತೆ ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಮಯ ನೀಡಿದೆವು.

ಆ ದಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸದಸ್ಯರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದೆವು.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನವರೂ ತಮ್ಮ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ “ಹೆಸರಿಸುವ” ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತಿದ್ದವು. ತದನಂತರದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಬಳಕೆಯ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗುರುತಿಸುವಂತಹದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗಳನ್ನೂ ನೆನಪಿನಿಂದ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿತ್ತು.

ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದನ್ನು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದೆವು. ‘ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನಿದೆ?’ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳ ಪರಿಚಯ ಆಗಬೇಕು. ಈ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವರು, “ಆದರೆ ನಮಗೆ ಇದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದರು. “ಈ ಎರಡು ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?” ಎಂದು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿದರು. “ಇದೆಲ್ಲದರ ಅಗತ್ಯವಾದರೂ ಏನು?” ಎಂದೂ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರು.

ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶಿಬಿರಾರ್ಥಿಗಳು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯಿತು; ಅದುವೇ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಓದು, ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿದೆವು. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುಂಪು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೊಡಗಿತು. ಅದು ಪಠ್ಯದ ಒಳಗೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆಯಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಕ ಭಾಷಾ ಉದ್ದೇಶದ ಒಂದು ಅಂಗವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ವಿಧಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಪರಿಶೀಲನೆ ಅಗತ್ಯವೆಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಹೊಸ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಕಮ್ಮಟದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಕೆಲವು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸದೇ ತಯಾರಿಸಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

ಛತ್ರೀಸ್‌ಗಢ ಖನೇ ತರಗತಿ

೧. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಶೀರ್ಷಿಕೆ/ವಿಷಯ/ಘಟನೆ ಕೊಡಿರಿ. ಉದಾ: ಬೇಸಿಗೆ ರಜೆ.
೨. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರಸಂಗ್ರಹ ಪುಸ್ತಕ (ಸ್ಟಾಪ್ ಬುಕ್) ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿರಿ.
- ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಸ್ತುವಿನ /ಜನರ/ಘಟನೆಯ ಚಿತ್ರಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ.
- ಅವರು ಅನುಭವಿಸುವ ಭಾವನೆ /ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ರಜಾಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ದಿನದ ಅನುಭವವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ.

- ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಹತ್ತು ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಮೂದಿಸಿರಿ. ಆ ಶಬ್ದಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿರಿ.

ಪುದುಚೇರಿ-

೩-೪ನೇ ತರಗತಿ

- ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮುಖವಾಡಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿರಿ.
- ಈಗ ಕಾಡಿನ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶ (ಉದಾ: ಬರ) ದ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ.
- ಅವರು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿರಿ.
- ಈ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿರಿ.

ಒಡಿಶಾ-

೩-೪ ನೇ ತರಗತಿ

- ಸಂದರ್ಭದ ಸುಳಿವು ಇರುವ ವಾಕ್ಯವೊಂದನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಿರಿ.

ಉದಾ: “ಅದು ಒಂದುಸಂಜೆ ಆಗಿತ್ತು”

“ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು.....”

“ಅವರ ಉಡುಪುಗಳು....ಆಗಿದ್ದವು”

ಮಕ್ಕಳು- ಖಾಲಿ ಸ್ಥಳ ತುಂಬಿಸಬೇಕು.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳದೇ ಹೋದರೆ ನಾವು ಹೊಸ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುವುದೆಂತು?
- ಅತ್ಯಂತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಉದ್ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ನಾವು ಈ ವರೆಗೆ ತಯಾರಿಸಿಲ್ಲ.
- ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಮೊದಲ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಗೆ ದಾಟುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಕಷ್ಟಕರ.

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನ ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪರಿಚಯ

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನ ಕಲಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಏಡೆಡ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಪ್ರೋಗ್ರಾಂ ಸಿ ಎ ಎಲ್) ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನಾಧರಿಸಿದ ಅಧ್ಯಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿದೆ. ಸಮರ್ಥರಾದ ಹಾಗೂ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಂಡ ಶಿಕ್ಷಕರ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನ ಕಲಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಕಲಿಕೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ, ಕಲಿಕೆಯನ್ನೂ ತರಗತಿಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವಾಗಿಸಬಲ್ಲುದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಬಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಓದು-ಬರಹದ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲೂ ಹೊಸ ವಿಧಾನವನ್ನೂ ಹೊಸ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಬಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಸಂವಾದದ ಸರಣಿಯೊಂದರ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರ ಈ ಸಬಲೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಣಿತ ಹಾಗೂ ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನದ ಬುನಾದಿಯೂ ಸಹಾ ಓದು-ಬರಹದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಓದು-ಬರಹದ ಕುರಿತಾದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಪರಿಶೀಲನೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು.

ಹೊಸ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ನಿರ್ಮಾಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಓದು-ಬರಹದ ಬೋಧನೆಯ ಹಾಲಿ ಇರುವ ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಕುರಿತಾದ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಸಮಸ್ಯಾತ್ಮಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಓದು-ಬರಹದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ.

ಈಗಿನ “ಓದಿನ ಬೋಧನೆ”ಯಲ್ಲಿ:

- ವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಓದುವಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳೂ ಶಬ್ದಗಳೂ ಇರುವ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು, ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದೆ ಮಕ್ಕಳ ಓದಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಓದಿದ್ದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಒತ್ತಾಯವೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿಯೇ ಹಲವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಲು ಬರುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಅದು ಅರ್ಥವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
- ಓದಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಾಡುವ ತಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪರಿಹಾರ ಕಲಿಕೆ ಎಂಬುದು ‘ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಾರಿ ಓದು’ ಎಂಬ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಓದು ಎಂಬುದು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಮೂರು, ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳ ಭಾಗಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

ಎ) ಓದುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ- ಇದರಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಯ ಜ್ಞಾನ (ಧ್ವನಿ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ), ಧ್ವನಿಗೂ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧ (ವಿಸಂಕೇತೀಕರಣ) ಹಾಗೂ ಶಬ್ದದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ (ಸ್ವತಂತ್ರ ಧ್ವನಿಗೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಪರ್ಕ) ಒಳಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಅರಿವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸುಪರಿಚಿತ ಶಬ್ದದ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆಯು ಶಬ್ದದ ವಿವಿಧ ಅಂಗಗಳ (ಧಾತು, ಪೂರ್ವಪ್ರತ್ಯಯ ಮತ್ತು ಪರಪ್ರತ್ಯಯಗಳು) ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ನಿರರ್ಗಳತೆಯೂ ಸೇರುತ್ತವೆ.

ಬಿ.) ಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ - ಇದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಪಠ್ಯಭಾಗದ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿದಿರುವ, ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯದೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವುದಾಗಿದೆ. ಗ್ರಹಿಸುವಿಕೆ ಎಂಬುದು ಶಬ್ದ ಭಂಡಾರ, ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಹಾಗೂ ಪಠ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವು ಹೊಂದಿರುವ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇವಿಷ್ಟನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಸಿ.) ಓದುವುದರ ತಂತ್ರಾತ್ಮಕ ಜ್ಞಾನ- ಇದು ಓದುವುದರ ಉದ್ದೇಶ ಏನು ಎಂಬುದರ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಆ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಓದುವಿಕೆಯ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೂ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ.

ಮೂಲಕ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಸಿ ಎ ಎಲ್) ವು ಓದುವುದನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಹಾಗೂ ಓದುವಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕರ ರೂಢಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಮೂಲಕ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾದರಿಯ ಓದುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ (ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಆರು ಸಾಲುಗಳ) ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಪಠ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ಓದುವ ಹಾಗೂ ಯೋಚಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಒಂದಾಗಿ ಬೆಸೆಯಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಸೆಯುತ್ತಾನೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಉಹೆ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾನೆ; ಚಿತ್ರವನ್ನು ವಿವರಿಸಲು, ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಕತೆ ಮುಂದೆ ಏನಾಗುವುದೆಂದು ಊಹಿಸಲು, ಕತೆಯನ್ನು ಓದಲು, ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಓದಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಓದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಮಕ್ಕಳು ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕತೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಬಾರಿ ಹೇಳುವುದು, ಕಥಾನಕದ ಹಂದರವನ್ನು ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುವುದು, ಸುಪರಿಚಿತ ಶಬ್ದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಆಟವಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಶಬ್ದಭಿತ್ತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿವೆ.

ಬರವಣಿಗೆಗೂ ಇದೇ ರೀತಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬರವಣಿಗೆಯೆಂದರೆ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿತಗೊಳಿಸುವುದು, ರೂಪುರೇಷೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು, ಕರಡು ಪ್ರತಿ ಬರೆಯುವುದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿವೆ.

ಹೆಸರುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಷರ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಕ್ಷರವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಣ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಗೋಡೆಗೆ ಅಂಟಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಅಕ್ಷರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾನೆ. (ಉದಾ: ಗೀತಾಳು 'ಗ' ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಬೇರೆ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಾಳೆ) ಇವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಗಮನವು ಹೆಸರಿನ ಕೊನೆಯ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಮೇಲೆ ಎರಡನೇ ಅಕ್ಷರ, ಮೂರನೇ ಅಕ್ಷರ, ನಾಲ್ಕನೇ ಅಕ್ಷರ... ಈ ರೀತಿ. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಮಕ್ಕಳ ತಂದೆ -ತಾಯಿ, ಅಣ್ಣ, ಅಕ್ಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಕುಟುಂಬ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

೧). ಓದು, ಬರಹ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ವಿಸಂಕೇತೀಕರಣ ಮತ್ತು ಸಂಕೇತೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲ.

೧). ಓದುವುದೆಂದರೆ ಬರೆದುದರ ಮೌಖಿಕ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲ.

೨). ಬರೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಈಗಾಗಲೇ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪಠ್ಯದ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲ.

ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಓದು-ಬರಹ ಎಂದರೆ ಏನು?

೧) ಓದುವುದು ಹಾಗೂ ಬರೆಯುವುದು ಎಂದರೆ ಓದುವವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವವ ಇಬ್ಬರೂ -ಅಲ್ಲಿ ಓದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪಠ್ಯ ಇವೆರಡರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ.

೨) ಮಕ್ಕಳು ಓದಿ, ಬರೆಯಬೇಕಾದ ಪಠ್ಯದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಓದು-ಬರಹ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

೩) ಮಕ್ಕಳು ಓದದೆ, ಬರೆಯದೆ ಇರಲು ಕಾರಣ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಹಾಗೆ ಓದಿ, ಬರೆಯುವ ಪಠ್ಯವು ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಎಲ್. ದೇವಕಿ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ನೆರವಿನ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು. ಅವರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಲ್ಯಾಂಗ್ವೇಜಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ (ಸೈಕೋ ಲಿಂಗ್ವಿಸ್ಟಿಕ್ಸ್) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿಳಾಸ: devaki@azimpremjifoundation.org

ಮಾನಸಿ ಮಿಶ್ರಾ ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮನ್ವಯಾಧಿಕಾರಿ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವರು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಈ ಮೊದಲು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಬೋಧ್ ಶಿಕ್ಷಾ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬಿಹಾರದ ಪ್ರಥಮ್ ನಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಅವರ ವಿಳಾಸ: manasi@azimpremjifoundation.org